

Järfälla kommun

Beslut efter uppföljning för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Aspnässkolan
belägen i Järfälla kommun

Uppföljning av tillsyn i Aspnässkolan

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Järfälla kommun under hösten 2016. Skolinspektionen fattade den 10 maj 2017 beslut efter tillsyn för Aspnässkolan. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i detta beslut. Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som Järfälla kommun inkom med den 31 oktober 2017, skriftliga uppgifter från huvudmannen som inkom den 19 januari 2018 och den 2 februari 2018 samt vad som har kommit fram vid tillsynsbesök den 15-16 november 2017 och telefonintervju den 1 februari 2018.

Sammanfattning av kvarstående brister

Enligt Skolinspektionens bedömning är nedanstående brister ännu ej tillfullo åtgärdade. Skolinspektionen konstaterar att Järfälla kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

Skolinspektionens ingripande

Arbetsområde	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
2. Extra anpassningar och särskilt stöd		
Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.	Föreläggande vid vite	2018-09-17
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling		
Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.	Föreläggande vid vite	2018-09-17

Beslut

2018-02-13

3 (29)

Dnr 43-2016:4393

	Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.	Föreläggande vid vite	2018-09-17
5. Förutsättningar för lärande och trygghet			
	Skolan ska säkerställa att eleverna deltar i utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Uteblir en elev utan giltigt skäl ser rektorn till att elevens vårdnadshavare informeras samma dag.	Föreläggande vid vite	2018-09-17
	Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.	Föreläggande vid vite	2018-09-17
6. Styrning och utveckling av verksamheten			
	Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras.	Föreläggande vid vite	2018-09-17
	Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna.	Föreläggande vid vite	2018-09-17
	Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och	Föreläggande vid vite	2018-09-17

åtgärderna dokumenteras.		
--------------------------	--	--

Skolinspektionens bedömningar och datum för när huvudmannen senast ska ha åtgärdat bristerna anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattning av avhjälpna brister

Arbetsområde	Typ av ingripande
1. Undervisning och lärande	
Undervisningen utgår från och omfattar målen i läroplanen och respektive kursplan.	Brist avhjälp
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	
Ansvariga på skolan ger eleven skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.	Brist avhjälp
Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.	Brist avhjälp
När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas.	Brist avhjälp
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	
Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.	Brist avhjälp

Skolinspektionens avslutar tillsynen avseende de brister som har avhjälpas.

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen inte avhjälp samtliga påtalade brister. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen skyndsamt vidtar åtgärder för att avhjälpa de brister som kvarstår.

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Järfälla kommun vid vite av 1 200 000 kronor att senast den 17 september 2018 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) den 10 maj 2017 förelagt Järfälla kommun vid vite av 900 000 kronor att senast den 31 oktober 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Järfälla kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 8-12 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Se till att fatta beslut om åtgärdsprogram samt utarbeta åtgärdsprogram i alla fall där utredningen visar att en elev har behov av särskilt stöd.
- Om en utredning av elevens behov visar att eleven inte behöver särskilt stöd så ska rektorn besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Motivering till bedömning av brist

Brister i arbetet med att besluta om samt att utarbeta åtgärdsprogram

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister bestående i att rektorn inte fattar beslut om åtgärdsprogram i vissa fall där färdiga pedagogiska utredningar visat att elever har behov av särskilt stöd. Skolinspektionen bedömer därför att det är sannolikt att dessa elever inte får

det särskilda stödet som de har behov av för att nå utbildningens mål. Då det inte beslutas om en elev ska få åtgärdsprogram eller ej, fräntas även eleven och dess vårdnadshavare möjligheten att överklaga. Skolinspektionen bedömer därför att bristen är allvarlig.

Skolinspektionen bedömde i beslut den 10 maj 2017 att skolans brast i arbetet med att ge elever särskilt stöd och utarbeta åtgärdsprogram. Vid Skolinspektionens tillsynsbesök i februari 2017 kom det fram att ingen elev hade ett utarbetat åtgärdsprogram för särskilt stöd.

I skollagen anges att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. För en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

I skollagen anges också att åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Åtgärdsprogram beslutas av rektorn. Om en utredning av elevens behov visar att eleven inte behöver särskilt stöd så ska rektorn besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Tillsynen visar att det finns flera elever som enligt pedagogiska utredningar har behov av särskilt stöd men som väntar på beslut om de ska få åtgärdsprogram eller ej. En av skolans specialpedagoger uppger i intervju i februari 2018 att specialpedagogen nu ser till att pedagogiska utredningar genomförs skyndsamt men att rektorn därefter inte fattar beslut om eleverna ska ha åtgärdsprogram eller ej. Det finns enligt specialpedagogen flera färdiga pedagogiska utredningar som väntar på beslut om åtgärdsprogram. I skriftlig komplettering från specialpedagogen i februari 2018 kommer det fram att det finns 14 elever som väntar beslut om åtgärdsprogram. Specialpedagogen uppger att hon bedömer att 10 av dessa elever har utredningar som visar att eleven sannolikt har behov av särskilt stöd. För dessa elever har inte beslut om åtgärdsprogram fattats.

Tillsynen visar även att det finns elever vars eventuella behov av särskilt stöd har anmälts för länge sedan men som fortfarande saknar beslut om de ska få åtgärdsprogram eller ej. I intervjuer med lärare i november 2017 kom det fram att en lärare anmält behov av särskilt stöd angående fyra elever. I intervju med en specialpedagog på skolan i februari 2018 uppger specialpedagogen att dessa fyra elever nu har färdiga pedagogiska utredningar. Specialpedagogen uppger att inga beslut om åtgärdsprogram har fattats för tre av dessa elever. Specialpedagogen uppger att hon har kontakt med elevens lärare, som sagt att

eleverna klarar sig ganska bra med de extra anpassningar som läraren utför i väntan på beslut om eleverna ska få åtgärdsprogram.

Motivering till val av verktyg

Enligt 26 kap 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart och ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Ett föreläggande ska, enligt 26 kap 27 § andra stycket skollagen, förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Verksamheten vid Aspnässkolan uppfyller inte de krav som ställs i författningarna. Järfälla kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa de konstaterade bristerna.

Skolinspektionen bedömer att bristerna är sådana att de allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Föreläggandet ska därför förenas med vite. Skolinspektionen har, som framgår ovan, vid sin tillsyn kunnat konstatera allvarliga brister i arbetet med att besluta om åtgärdsprogram på skolan, vilket innebär att inte alla elever på skolan får det särskilda stöd som de har rätt till. Bristernas karaktär får en direkt verkan på elevernas möjligheter att nå kunskapskraven.

Skolinspektionen konstaterar även att bristerna förelegat under en längre tid. Brister i arbetet med särskilt stöd har även tidigare påpekats i Skolinspektionens beslut från den 11 februari 2009 (dnr 43-2008:215) och i beslut från den 12 april 2012 (dnr 43-2011:4880). I skolinspektionens beslut den 10 maj 2017 konstaterades att bristerna återkommit till skolan. Bristerna kan därmed inte anses vara av tillfällig art.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Järfälla kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)
- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen)

Åtgärder

-Se till att studiemiljön präglas av trygghet och studiero. Däri ingår att:

- intensifiera arbetet med att skapa en rastmiljö som präglas av trygghet,
- att intensifiera arbetet för att skapa trygghet på lektioner i alla ämnen och årskurser, samt
- att intensifiera arbetet med att skapa en studiemiljö på lektionerna så att samtliga elever ges förutsättningar att kunna genomföra skolarbetet med studiero på lektionerna

-Se vidare till att samtlig skolpersonal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling anmäler detta till rektorn.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister i tryggheten och studieron på skolan och i att anmäla uppgifter till rektorn om att elever upplevt sig kränkta. Nedan beskrivs och bedöms respektive del för sig.

Samtliga elever tillförsäkras inte en studiemiljö som präglas av trygghet

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister i arbetet med att säkerställa trygghet för alla elever. Av tillsynen framgår visserligen att rektorn har vidtagit vissa åtgärder för att förbättra tryggheten på skolan. Samtidigt visar tillsynen att det fortfarande är så att inte alla elever känner sig trygga på skolan på grund av bråk i vissa grupper och vissa situationer. Bristande trygghet leder till att förutsättningarna för eleverna att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling försvåras. Arbetet med att skapa en trygg miljö för samtliga elever måste därför intensifieras. Skolinspektionen anser att bristen inom trygghet relaterar till andra brister som konstateras i detta beslut då en del i arbetet med att skapa trygghet är att ge särskilt stöd motsvarande elevernas behov.

Skolinspektionen har i tidigare beslut påpekat brister i arbetet med att säkerställa trygghet för alla elever på skolan. I beslut den 10 maj 2017 konstaterades att inte samtliga elever tillförsäkras en studiemiljö som präglas av trygghet. Tillsynen visade att åtgärder visserligen hade vidtagits för att förbättra tryggheten, men att tryggheten inte var tillfredsställande.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en studiemiljö som präglas av trygghet.

I intervjuer med elever i november 2017 framgår att inte alla elever känner sig trygga på skolan på grund av bråk i vissa grupper och vissa situationer. I en intervju med elever från årskurs 2 och 3 berättar två elever att det inträffar något bråk utomhus varje vecka. Elever berättar även att lärarna håller koll på raster men att det inte finns så mycket rastvakter ute och att det ibland händer att alla rastvakter är på annat ställe när det blir bråk. En elev säger i intervjun att några killar i hans klass bråkar ganska ofta på raster och ibland även på lektioner. En elev säger att några elever brukar bråka med treorna på raster, vilket bekräftas av flera elever från årskurs 3. En elev berättar att hen blivit slagen av en annan elev efter att ha tagit ett foto av det andra eleven mot dennes vilja. Eleven berättar att hen tog upp det med läraren som hämtade den andra eleven och redde ut situationen direkt. En elev säger att hen inte känner sig så trygg för att det förekommer mycket bråk och för att hen har blivit slagen. Eleven säger att hen inte blivit slagen ofta men att det har hänt under detta läsår i både fritidshemmet och i skolan. I en annan intervju med elever i årskurs 5 uppger flera elever att de känner sig trygga för att de vuxna syns överallt på skolan och för att det inte sker någon mobbing. De säger att bråk inte inträffar ofta och att de bråk som sker inträffar vid fotbollsplanen. Eleverna i årskurs 5 säger att det händer att det uppstår bråk igen mellan samma personer. Elever säger vid båda intervjuerna att de brukar säga till lärare då det blir bråk och att lärarna hjälper till att avstyra bråken och lösa konflikter så att de inte hamnar i klassrummet. Om eleverna fortsätter bråka så ringer läraren till elevernas vårdnadshavare.

I intervju med lärare kommer det fram exempel på trygga elevgrupper men även exempel på bråk och attacker mellan vissa elever. Två lärare i slöjdamnen berättar att lärarna behöver hålla uppsikt över eleverna eftersom det bland annat har förekommit att elever jagat varandra med sax och att elever kastat en såg eller hammare efter varandra. En lärare berättar att hen har klassrum nära två klasser från en annan årskurs som stör hans klass och att de eleverna svär mot alla och sparkar mot läraren om hen säger ifrån till dem. I en intervju med lärare för lägre årskurser uppger lärarna bland annat att förskoleklassen tillämpar trivselregler och agerar direkt vid kränkningar. Lärarna beskriver att elever i årskurs 1 och 3 är trygga grupper. Årskurs 3 har enligt lärarna blivit betydligt lugnare än föregående läsår, även om det kan förekomma bråk.

Av tillsynen framgår även att rektorn har beslutat vissa åtgärder för att förbättra tryggheten på skolan. I skriftliga uppgifter till Skolinspektionen i oktober 2017 uppger rektorn att hon skapat skriftliga rutiner för att förtydliga ansvaret för lärare och fritidspersonal i arbetet med att vakta på rasterna. I rutinerna anges enligt rektorn vilka som ska vara rastvärdar och var de ska finnas på rasterna. Enligt rektorn förtydligar rutinerna även att fritidspersonal ska vara med elever under hela skoldagen såväl i klassrum som på raster utom

då fritidspersonalen har planeringstid. Rektorn har även beslutat om större personaltäthet på platser som uppfattas som otrygga enligt kartläggningar, såsom omklädningsrum samt vissa platser på skolgården. Rektorn uppger vidare att elever och personal deltagit i att revidera skolans trivseregler och att skolan arbetat med skolgemensamma fokusområden för förbättring av lärmiljön och för att förebygga diskriminering. Rektorn uppger även att hon har planerat för att införa ett trygghetsråd på skolan och att skolan bland annat ska fokusera på tydlighet i rastverksamheten och information till personalen om agerande vid kränkande behandling.

I skriftlig komplettering i januari 2018 uppger rektorn att pedagogerna känner en ökad stabilitet och trygghet i sitt arbete vilket i sin tur har gjort att elever också upplever att det har blivit lugnare under lektionerna och bättre studiero. Detta framkommer enligt rektorn både vid klassråd och elevråd.

Samtliga elever tillförsäkras inte en studiemiljö som präglas av studiero

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister i arbetet med att säkerställa studiero för alla elever. Av tillsynen framgår visserligen att rektorn har vidtagit vissa åtgärder för att förbättra studieron på skolan och att studieron har förbättrats. Tillsynen visar dock att det fortfarande inte råder en samsyn på skolan kring hur lärare skapar studiero och att det finns klasser som fortfarande inte har en tillfredsställande studiero. Bristande studiero innebär att elever får svårare att fokusera på skolarbetet, vilket i sin tur leder till att förutsättningarna för eleverna att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling försvåras. Arbetet med att skapa studiero för samtliga elever måste därför intensifieras. Skolinspektionen anser att bristen inom studiero relaterar till andra brister som konstateras i detta beslut då en del i arbetet med att skapa trygghet och studiero är att ge särskilt stöd motsvarande elevernas behov.

Skolinspektionen har i tidigare beslut påpekat brister i arbetet med att säkerställa studiero för alla elever på skolan. I beslut den 10 maj 2017 konstaterades att inte samtliga elever tillförsäkras en studiemiljö som präglas av studiero. Tillsynen visade att det i vissa klasser inte rådde studiero i undervisningen.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en studiemiljö som präglas av studiero.

I intervju med elever i årskurs 2 och 3 kommer det fram att studieron har blivit bättre men att det fortfarande förekommer att det blir pratigt eller att enstaka elever stör de andra eleverna. Vid intervjun berättar vissa elever att det förekommer att det blir pratigt men att de ändå kan koncentrera sig, men andra

elever säger att de har lite svårt att koncentrera sig i dessa situationer. Flera elever berättar om att deras klasser fått en ökad studiero jämfört med föregående läsår. En elev berättar dock om att en elev i hans klass går runt i klassrummet. En annan elev från en annan klass berättar om en elev som skriker rakt över klassrummet då hen vill tala med kompisar. I dessa situationer störs de elever som är i närheten. Eleverna uppger att läraren säger ifrån, eller ser till så att en personal kan gå ut tillfälligt med den störande eleven i sådana situationer. Eleverna berättar att en skillnad mot föregående läsår är att eleverna lärt sig strategier för att hindra varandra från att störa samt att flera lärare använder färgsystem för att visa vilken ljudnivå som är tillåten. Eleverna ska också öva på att vara tysta under några minuter av sin lunchrast då klassen äter tillsammans för att öka studieron. Elever i årskurs 2 berättar att det var mer pratigt och att elever sprang runt under föregående läsår men att det inte händer så ofta i år. Flera elever i årskurs 3 berättar att elever som tidigare pratade nästan hela tiden har blivit lugnare samt att några elever i en klass som störde klassen och slog läraren har slutat på skolan.

I intervju med elever i årskurs 5 kommer det fram att studieron blivit bättre men att det förekommer att det blir stökigt på vissa lektioner och att elever springer runt i klassrummet. En elev berättar att när hela klassen är samlad så kan elever springa runt i klassrummet. Eleven säger att läraren alltid säger ifrån, ibland flera gånger, och att det till slut blir studiero. Elever uppger i intervjun att det kan vara stökigt på tre-fyra lektioner per vecka. Elever ger exempel på ämnen med både bättre och sämre studiero, men flera elever säger att det var stökigare under föregående läsår. En elev säger att skolan kontakter elevens vårdnadshavare om elev stör, och att detta har en positiv effekt på studieron.

I en intervju med lärare berättar lärarna att studieron varierar bland eleverna i olika situationer och i olika grupper. En lärare i slöjd berättar att elever ibland kommer sent, sparkar på saker i lektionssalen och bryter mot regler. En annan lärare berättar att elever med koncentrationsproblem kan tappa fokus och störa genom att prata högt, gå runt, eller gå in och ut från lektionen. Två lärare berättar att de använder struktur, rutiner och tydliga instruktioner för att skapa en god studiero eftersom de har elever med koncentrationsproblem. Lärarna uppger att det inte finns en samsyn på skolan om hur lärare skapar studiero, men uppger att de talar om sådant med varandra mellan enstaka lärare eller i vissa arbetslag.

I intervju med rektorn i november 2017 uppger hon att studieron bitvis har ökat i vissa klasser men att vissa klasser fortfarande har problem med studieron. Rektorn uppger att studieron blivit bättre i vissa klasser, bland annat några klasser i de yngre årskurserna. Rektorn berättar dock även att en klass på

lågstadiet och en klass på mellanstadiet fortfarande utmärker sig genom sämre studiero. Rektorn berättar att hon har sett över personalen för dessa klasser. Rektorn har även förstärkt personalen i praktiska och estetiska ämnen. Rektorn har vidare satt in fritidspersonal som stöd till lärare för elever i lägre åldrar så att läraren oftare kan dela klassen i halvklass. Ledningen har diskuterat ledarskap i klassrummet med lärare, men rektorn uppger att alla lärare inte följer samma rutiner och förhållningssätt och att det saknas en samsyn. Rektorn uppger även att hon har förtydligat vad som gäller angående studiero för elevernas vårdnadshavare. I skriftliga uppgifter till Skolinspektionen i oktober 2017 har rektorn även beskrivit att hon beslutat om en rutin för att fritidspersonal ska vara med elever under hela skoldagen såväl i klassrum som på raster utom då fritidspersonalen har planeringstid.

I skriftlig komplettering i januari 2018 uppger rektorn att pedagogerna känner en ökad stabilitet och trygghet i sitt arbete vilket i sin tur har gjort att elever också upplever att det har blivit lugnare under lektionerna och bättre studiero. Detta framkommer enligt rektorn både vid klassråd och elevråd.

Samtliga signaler om kränkande behandling anmäls inte

Skolinspektionen bedömer att samtliga signaler om att elever anser sig ha blivit utsatta för kränkande behandling som skolpersonal får kännedom om inte anmäls till rektorn. Denna brist innebär bland annat en risk för att elevers upplevda kränkningar inte utreds i tid och att åtgärder för att förhindra kränkningar i framtiden inte vidtas.

Skolinspektionen har även i tidigare beslut den 10 maj 2017 påpekat brister i arbetet med att säkerställa att rektorn får kännedom om alla signaler om att elever ansett sig ha blivit utsatta för kränkande behandling.

Enligt skollagen är en lärare eller annan skolpersonal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Anmälningsskyldigheten omfattar alla händelser där en elev upplever sig ha blivit utsatt för kränkande behandling. Det ska inte göras någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan den anmäls till rektorn respektive huvudmannen. Anmälningsskyldigheten uppkommer oavsett om eleven

uppgett sig ha blivit utsatt för kränkande behandling eller om det på något annat sätt, till exempel genom skolpersonalens egna observationer, kommit fram att eleven kan känna sig utsatt för kränkande behandling.

I skriftliga uppgifter från rektorn som kom in till Skolinspektionen i oktober 2017 framgår att skolan i trygghetsarbetet bland annat ska fokusera på information till personal om agerande vid kränkande behandling och snabb dokumentation i kommunens rapportsystem för incidenter.

I två intervjuer med lärare i november 2017 berättar lärarna att alla kränkningar inte rapporteras från lärarna till rektorn. Lärarna ger exempel på att de gör direkta insatser i samband med kränkningar såsom att säga ifrån när elever säger något kränkande, att tala med inblandade elever eller att kontakta elevernas vårdnadshavare. Vid båda lärarintervjuerna berättar dock flera av lärarna att de endast för vidare information om kränkningar till rektorn, om kränkning skett vid upprepade tillfällen eller om det gäller en allvarlig kränkning. En lärare säger till exempel att hen berättar för rektorn om en elev dagligen hotar en annan elev. En lärare säger att hen lyfter kränkningar till elevhälsan och då samlar ihop det som skett flera gånger och det som är allvarligt. På frågan om rektorn får veta när en elev sagt något kränkande, svarar en lärare nekande eftersom "då skulle lärarna inte få göra annat". En lärare säger att elever som använder kränkande kommentarer skickas till rektorn.

I intervju i november 2017 med rektorn och en biträdande rektor bekräftar de att alla kränkningar som inträffar på skolan inte anmäls till rektorn. Rektorn säger att rutinen för att anmäla kränkningar inte fungerar fullt ut. Rektorn uppger att lärarna börjar bli bättre på att anmäla kränkande behandling i skolans datasystem, men att rapporteringssystemet är komplicerat och att allt inte rapporteras så att rektorn får kännedom om det. Rektorn säger att hon vid upprepade tillfällen har informerat personalen om vad som ska anmälas. Rektorn uppger att alla fall där en elev ger uttryck för att den har blivit kränkt ska anmälas. Rektorn uppger vidare att verbala kränkningar ska anmälas om de sker upprepade gånger. Biträdande rektor uppger i samma intervju att anmälan ska ske vid varje kränkningstillfälle. Rektorn uppger att de kränkningar som anmäls oftast är verbala kränkningar och inte så ofta fysiska kränkningar.

Rektorn uppger att hon rapporterar de fall som anmäls till henne vidare till huvudmannen genom kommunens datasystem och i vissa fall även genom direkt muntlig kontakt.

Motivering till val av verktyg

Enligt 26 kap 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart och ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Ett föreläggande får, enligt 26 kap 27 § andra stycket skollagen, förenas med vite.

Verksamheten vid Aspnässkolan uppfyller inte de krav som ställs i författningarna. Järfälla kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa de konstaterade bristerna.

Skolinspektionen har, som framgår ovan, vid sin tillsyn kunnat konstatera allvarliga brister i tryggheten och studieron på skolan. Det finns även allvarliga brister i det målinriktade arbetet för att motverka kränkande behandling, eftersom alla fall där elever upplevt sig utsatta för kränkande behandling inte anmäls till rektorn. Även i Skolinspektionens beslut den 10 maj 2017 konstaterades brister inom dessa områden. Bristerna har inte avhjälpats och har därmed funnits på skolan under en längre tid. Skolinspektionen bedömer därför att det finns skäl att förena föreläggandet med vite.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Järfälla kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Skolan ska säkerställa att eleverna deltar i utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Uteblir en elev utan giltigt skäl ser rektorn till att elevens vårdnadshavare informeras samma dag. (7 kap. 17 § skollagen)
- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Se till att:

- att implementera tydliga rutiner för att följa upp och utreda frånvaro,
- att vidta åtgärder i syfte att få elever att delta i utbildningen.

- att samtliga elevers behov av studie- och yrkesvägledning tillgodoses, samt
- att en studie- och yrkesvägledare eller annan personal med motsvarande uppgifter och kompetens är ett stöd i övriga personalens arbete med att ge eleverna studie- och yrkesvägledning.

Motivering till bedömning av brist

Brister i arbetet med att se till att eleverna deltar i utbildningen

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister i skolans arbete med att se till att eleverna deltar i utbildningen. Skolinspektionen bedömer att det är sannolikt att åtgärder för att se till att elever deltar i utbildningen inte har satts in för flera elever med hög frånvaro. Det beror på att det är oklart vem på skolan som ansvarar för detta. Rektorn har visserligen beslutat om nya rutiner för frånvarohantering, men tillsynen visar att det råder osäkerhet bland personalen och elevhälsan om hur dessa ska tillämpas i praktiken och det finns fortfarande oklarheter bland personalen om när frånvaro ska anmälas vidare till elevhälsan och rektorn. Bristen innebär att skolan kan missa elever som har behov av insatser för att förhindra frånvaro.

Skolinspektionen har i beslut den 10 maj 2017 beslut påpekat brister i Aspnässkolans arbete med att se till att eleverna deltar i utbildningen.

Enligt skollagen ska en elev i grundskolan delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Vidare framgår att om en elev utan giltigt skäl uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven varit frånvarande, om det inte finns särskilda skäl.

I Skolverkets allmänna råd med kommentarer "Arbetet med att främja närvaro och uppmärksamma, utreda och åtgärda frånvaro i skolan" (SKOLFS 2012:34) framgår att rektorn bl.a. bör se till att det bedrivs ett arbete på skolan för att främja närvaron och att elevhälsan är delaktig i arbetet med att främja närvaro. Vidare framgår att rektorn bör se till att skapa rutiner för att kontinuerlig frånvarorapportering som gör det möjligt att snarast uppmärksamma och ha en samlad bild av elevers frånvaro. Orsakerna till frånvaron bör skyndsamt utredas och det bör finnas rutiner för samverkan med elevhälsan och vid behov med andra samhällsfunktioner.

Tillsynen visar att det finns elever med hög frånvaro där det är sannolikt att åtgärder inte har satts in för att få dessa elever att delta i utbildningen. I intervju med elevhälsan berättar skolans psykolog och skolsköterska att de utreder orsaker till frånvaron för en elev, och att elevhälsan i något fall även

har hänvisat till socialtjänsten och sjukvården. Dock uppger skolsköterskan att hon inte vet om det arbetas aktivt med insatser för alla elever som har hög frånvaro. På frågan om vilken roll elevhälsan har vid frånvaro som inte beror på sjukdom, svarar rektorn vid intervju att om en elev varit borta så ska läraren kontakta vårdnadshavaren och rektorn ska kontakta vårdnadshavaren och sedan får man se vilken kompetens från elevhälsan som tas in från fall till fall. På frågan om skolan har använt elevhälsans kompetenser för att utreda frånvaro, svarar rektorn nej. Skolan har enligt rektorn inte utrett någon elev ännu men har diskuterat på elevhälsan hur man ska gå tillväga för att finna barnen med frånvaro innan det går för långt. Men det har, enligt rektorn, inte gått längre än till diskussioner. I intervju med lärare berättar två lärare att de diskuterat elevers frånvaro med rektorn. Lärare som intervjuats uttrycker dock olika uppfattning angående om de får den återkoppling som de behöver från elevhälsan. En lärare berättar att hen inte fått veta om elevhälsan haft kontakt med en elevs vårdnadshavare sedan elevens frånvaro anmälts till elevhälsan. Elevhälsans representanter uppger i intervju att det finns en eller två elever som har mycket ogiltigt frånvaro. I intervju med rektorn uppger hon att det kan finnas fem till sju elever eller mera på skolan som har över 20 procents frånvaro. Rektorn säger att hon är osäker på vad som har hänt dessa elever och om de har fångats upp.

I samband med tillsynsbesök i november 2017 har Skolinspektionen tagit del av skolans skriftliga rutiner för hantering av frånvaro. I dessa framgår bland annat att skolan direkt ska agera och utreda ogiltigt frånvaro. Detta ska ske genom att skolan kontaktar elevens vårdnadshavare samma dag som frånvaron inträffar samt att skolan ska tillfråga eleven om orsaken till frånvaron. Vid upprepad frånvaro ska elevhälsan kopplas in, och samtal ska genomföras med elevens vårdnadshavare av elevhälsan. Vid fortsatt ogiltigt frånvaro ansvarar rektorn för att en fördjupad utredning genomförs.

Tillsynen visar dock att det fortfarande råder oklarheter för skolans personal om vid vilken nivå som frånvaro ska rapporteras till elevhälsan eller till rektorn. I intervju med lärare i november 2017 kommer det fram att de har olika uppfattning om när en elevs frånvaro ska rapporteras till elevhälsan. En lärare uppger att hen rapporterar till elevhälsan efter att en elev har varit frånvarande i en vecka och två andra lärare uppger att det kan behövas mer än två veckor innan de rapporterar till elevhälsan. I intervju med rektorn uppger hon att en elev ska anmälas till rektorn om eleven befaras ha haft ogiltigt frånvaro i mer än en vecka. I intervju med elevhälsan kommer det fram att frånvaroarbetet är under upparbetande. Skolsköterskan uppger att hon har i uppdrag att se på frånvarostatistik som lärarna rapporterat i skolans datasystem och rapportera den vidare till rektorn på elevhälsans möten. Skolsköterskan uppger att det inte är bestämt vid vilken nivå av frånvaro som

hon ska kontakta en elevs vårdnadshavare. Skolsköterskan uppger att hon fokuserar särskilt på elever med över 15 procents total frånvaro. I en intervju uppger rektorn att en elevs frånvaro ska anmälas vidare vid 20 procents frånvaro. Rektorn uppger dock att hon inte kan säga att alla lärare har insikt om den rutinen. Skolans kurator säger i intervju att frånvarorutinen inte är implementerad och att personalen visserligen har tagit del av rutinen men att de också behöver kunna den.

Brister i arbetet med att ge eleverna studie- och yrkesvägledning

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande kvarstår brister i Aspnässkolans arbete med att ge eleverna studie- och yrkesvägledning i den utsträckning som skollagen och läroplanen anger. Tillsynen visar att lärarna har kommit olika långt i att implementera skolans plan för studie- och yrkesvägledning. Tillsynen visar även att skolan fortfarande saknar personal med särskild kompetens för studie- och yrkesvägledning, som kan stödja lärarna i deras studie- och yrkesvägledande arbete. Bristen innebär att inte alla elever får sina behov av vägledning inför framtida studie- och yrkesval tillgodosedda.

Skolinspektionen har i tidigare beslut påpekat brister i Aspnässkolans arbete med studie- och yrkesvägledning. I beslut den 10 maj 2017 konstaterade Skolinspektionen att elevernas behov av studie- och yrkesvägledning inte tillgodosågs i samtliga årskurser. Bland annat saknade skolan studie- och yrkesvägledare eller annan personal med motsvarande uppgifter och kompetens.

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklass ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Enligt läroplanen ska studie- och yrkesvägledaren, eller den person som fullgör motsvarande uppgifter, vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterade insatser (läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, 2.6 Skolan och omvärlden).

Av förarbetena till skollagen framgår att kompetens för studie- och yrkesvägledning främst finns hos de som är anställda för denna verksamhet. Även rektorer och lärare har ett visst ansvar att förmedla sådan kunskap. Vidare följer av förarbetena att lärare, skolledare och särskilt utbildade studie- och yrkesvägledningsfunktionärer har ett gemensamt ansvar, men delvis olika roller, när det gäller information och vägledning till eleverna om framtida studier och arbetsliv (prop. 2009/10:165 s. 278 och 659).

I samband med tillsynsbesök i november 2017 har Skolinspektionen fått ta del av en skriftlig plan för studie- och yrkesvägledning på Aspnässkolan för läsåret

2017-2018. Planen innehåller en förteckning över vilka insatser som ska genomföras i varje årskurs samt uppgifter om vem som ansvarar för respektive insats. Rektorn uppger i intervju i november 2017 att planen är framtagen i samarbete med en samordnare för studie- och yrkesvägledning från Järfälla kommun. Alla lärare har enligt rektorn fått information om planen och dess innehåll vid studiedagar under hösten 2017.

Tillsynen visar dock att elever i alla årskurser fortfarande inte får studie- och yrkesvägledning och att lärarna kommit olika långt i att implementera planen för studie- och yrkesvägledning. I intervju med elever i årskurs fem uppger eleverna att lärarna ibland pratar med eleverna om vad de vill arbeta med i framtiden och hur eleverna kan utbilda sig för att få tillgång till olika yrken. I en intervju med lärare uppger en av lärarna att planen för studie- och yrkesvägledning innehåller mycket som läraren redan utför i undervisningen. I intervjun med lärarna bekräftas visserligen att lärarna fått information och pratat om planen för studie- och yrkesvägledning vid planeringsdagar, men en lärare uppger att det är oklart vad som är lärarens uppdrag. Lärare uppger också att det inte finns någon direkt strategi för studie- och yrkesvägledningen och att elever inte får studie- och yrkesvägledning i alla årskurser. En lärare berättar att var och en av lärarna får klara sig själv med planen för studie- och yrkesvägledning. En lärare uppger att planen för studie- och yrkesvägledning inte är förankrad i lärarnas arbete. Lärarna uppger även att det inte finns någon på skolan som har i uppdrag att arbeta systematiskt med studie- och yrkesvägledning och att rektorn inte har frågat lärarna om hur de arbetar med vägledning.

I intervju med rektorn uppger hon att hon är förvånad att lärarna inte upplever att planen för studie- och yrkesvägledning är ett implementerat verktyg. Rektorn uppger att lärarna redan gör mycket av det som står i planen för studie- och yrkesvägledning. Rektorn säger att hon ska kontrollera att lärarna följer planen ganska omgående. Skolinspektionen har dock inte fått någon information om att rektorn efter tillsynsbesöket har vidtagit någon ytterligare åtgärd för att säkerställa att elever i alla årskurser får studie- och yrkesvägledning.

Motivering till val av verktyg

Enligt 26 kap 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart och ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Ett föreläggande får, enligt 26 kap 27 § andra stycket skollagen, förenas med vite.

Verksamheten vid Aspnässkolan uppfyller inte de krav som ställs i författningarna. Järfälla kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa de konstaterade bristerna.

Skolinspektionen har, som framgår ovan, vid sin tillsyn kunnat konstatera brister i arbetet med att se till att eleverna deltar i utbildningen, samt i arbetet med att ge eleverna studie- och yrkesvägledning. Även i Skolinspektionens beslut den 10 maj 2017 konstaterades brister inom dessa områden. Bristerna har inte avhjälpats och har därmed funnits på skolan under en längre tid vilket Skolinspektionen ser allvarligt på. Skolinspektionen bedömer därför att det finns skäl att förena föreläggandet med vite.

Styrning och utveckling av verksamheten

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Järfälla kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4-6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Se till att skapa ett systematiskt kvalitetsarbete som innefattar:

- att följa upp skolans resultat och måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen för verksamheten, däribland elevernas kunskapsresultat i samtliga årskurser och ämnen,
- att utifrån uppföljningen identifiera brister och utvecklingsområden, samt analysera vad bristen beror på och vilka åtgärder som krävs för att öka måluppfyllelsen,

- att besluta och vidta utvecklingsåtgärder i syfte att öka måluppfyllelsen i verksamheten utifrån de nationella målen,
- att följa upp om utvecklingsåtgärderna lett till ökad måluppfyllelse, samt
- att lärare och övrig personal deltar i kvalitetsarbetet.

Se vidare till att uppföljningen, analysen och utvecklingsåtgärderna dokumenteras på ett sådant sätt att kvalitetsarbetet går att följa över tid.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister i skolans arbete med att systematiskt följa upp, analysera samt besluta, genomföra och att dokumentera utvecklingsåtgärder på skolnivå. Tillsynen visar att det inte sker uppföljningar i alla ämnen på övergripande nivå, exempelvis per årskurs, utan att uppföljning främst sker på individnivå. Uppföljning och analys av elevers kunskapsresultat sker visserligen på årskursnivå för vissa årskurser utifrån resultat vid screening i matematik och svenska, och då deltar de lärare som undervisar i dessa ämnen och årskurser. Tillsynen visar dock inte att någon uppföljning och analys sker i några andra ämnen. Av skolans dokumentation framgår inte heller att någon skolövergripande uppföljning och analys baserad på kunskapsresultaten i alla ämnen och årskurser har gjorts på flera år. Tillsynen visar även att lärarna inte är delaktiga i att analysera kunskapsresultaten på skolövergripande nivå. Även om flera utvecklingsåtgärder, som Skolinspektionen bedömer är relevanta, har genomförts finns en risk att samtliga behov inte identifieras eftersom arbetet med att analysera hela skolans resultat brister. Det finns vidare en risk för att de åtgärder som beslutas inte svarar mot samtliga behov som skolan har. Det innebär en risk för att alla brister i verksamheten inte åtgärdas så att eleverna får förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt mot utbildningens mål. Det saknas även en tillfredsställande dokumentation av skolans kvalitetsarbete.

Skolinspektionen bedömde i beslut den 10 maj 2017 att elevernas kunskapsresultat inte följdes upp och analyserades på skolnivå, och att någon skolövergripande uppföljning av kunskapsresultat inte fanns dokumenterad för de senaste fem åren. Det var därför oklart vilket underlag som lagts till grund för analys och beslut om mål och åtgärder. Tillsynen visade även att dokumentationen av kvalitetsarbetet var bristfällig.

Enligt skollagen ska varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen ska genomföras även på skolenhetsnivå. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under

medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs. Vidare framgår av skollagen att inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Enligt förarbetena till skollagen är arbetet med att utveckla verksamheten en process där en analys och värdering bland annat av skolans resultat och redan vidtagna åtgärder måste ligga till grund för beslut om åtgärder för förbättring. Vad gäller kravet på dokumentation uttalas att regeringen inte föreslår någon detaljerad reglering av innehåll i och struktur för dokumentationen, men rimligen bör information om resultat och måluppfyllelse, analys av förbättringsområden samt beslut om förbättringsåtgärder ingå i en sådan redovisning (prop. 2009/10:165 sid 304 f).

Tillsynen visar att det fortfarande saknas en dokumentation av skolans kvalitetsarbete som ger en samlad bild av kunskapsresultaten och som kan ligga till grund för analys och beslut om prioritering av utvecklingsinsatser. Vid tillsynen kommer det fram att skolan visserligen har en Måluppfyllelse- och analysrapport för läsåret 2016-2017. Rapporten som är skriven av skolans tidigare rektor saknar en redovisning av skolans kunskapsresultat. Den nuvarande rektorn uppger dock i intervju i november 2017 att målen från Måluppfyllelse- och analysrapporten inte används i skolans kvalitetsarbete. Rektorn uppger vidare att skolan fokuserar sitt kvalitetsarbete på att åtgärda de brister som kom fram i Skolinspektionens beslut den 10 maj 2017.

Vid Skolinspektionens tillsynsbesök i november 2017 kom det fram att skolan fortfarande inte har genomfört någon uppföljning och sammanställning av kunskapsresultaten i samtliga ämnen och årskurser på skolövergripande nivå. I intervjuer med rektorn i november 2017 samt skriftlig kompletterande information från rektorn i januari 2018 framgår att uppföljningar har genomförts i vissa årskurser i matematik och svenska samt att de nationella proven i årkurs 3 ska följas upp under vårterminen 2018. Rektorn har vidare uppgett att det hålls klasskonferens och görs bedömningar i alla ämnen inför terminsslut. Rektorn uppger att lärarna vid klasskonferenserna tillsammans lyfter de elever som riskerar att inte nå kunskapsmålen. Skolinspektionen har endast fått del av färdiga uppföljningar och analyser för vissa årskurser gällande elevernas kunskaper enligt screening i matematik samt läs- och skrivförmåga som har genomförts vid höstlovet. Dessa uppföljningar har genomförts genom att klassläraren, specialpedagogen samt en biträdande rektor har följt upp screeningresultaten och redovisat en analys till Järfälla

kommun. Skolinspektionen har inte fått ta del av uppföljningar i något annat ämne än svenska och matematik.

Vid tillsynen framgår vidare att lärarna fortfarande inte medverkar i att följa upp resultat inom samtliga ämnen på grupp- eller skolnivå. Vid intervju med lärare kommer det visserligen fram att alla undervisande lärare för en elev deltar vid elevkonferenser angående enskilda elever som inte når målen. Det kommer även fram att lärarna inte har deltagit i att följa upp kunskapsresultat på grupp- eller skolnivå förutom att lärare i vissa årskurser följer upp resultat i ämnena svenska och matematik.

Det framgår vidare av tillsynen att kunskapsresultaten i alla ämnen och årskurser inte har analyserats på grupp- eller skolnivå. I intervjuer med rektorn i november 2017 samt skriftlig kompletterande information från rektorn i januari 2018 framgår att analys har genomförts för vissa årskurser i matematik och svenska samt att de nationella proven i årkurs 3 ska analyseras under vårterminen 2018. Rektorn uppger vid intervju i november 2017 att skolan rapporterar till kommunen enligt kommunens mallar för analys i matematik samt läs- och skrivförmåga för vissa årskurser. Dessa mallar är enligt rektorn utformade så att de kan användas på vilket ämne som helst. Rektorn uppger vid intervju att analyserna som genomförts kommer att läggas till grund för gemensamma åtgärder på grupp- eller skolnivå. Rektorn har bland annat beslutat att lärare i förskoleklassen ska få utbildning i Bornholmsmodellen för läs- och skrivutveckling efter analys av screeningresultat i svenska. Beträffande analys i andra ämnen än matematik och svenska säger rektorn att det hålls klasskonferens och görs bedömningar i alla ämnen inför terminsslutet. I intervjun med rektorn samt en skriftlig komplettering från skolan framgår dock inte att någon analys på grupp- eller skolövergripande nivå faktiskt har genomförts i andra ämnen än svenska och matematik.

I intervju med lärare i november 2017 framgår att de inte deltar i att analysera resultat i alla ämnen på grupp- eller skolnivå. Lärarna i vissa årskurser deltar i analyser tillsammans med förstelärare, specialpedagog och en biträdande rektor avseende screeningresultat i elevers matematikkunskaper samt läs- och skrivförmåga. Lärarna berättar dock att de aldrig har deltagit i diskussioner om elevernas resultat på skolövergripande nivå. Lärarna säger att de inte fått återkoppling om resultat från nationella prov eller i samband med att elever i årskurs 5 testats i läskedjor. En lärare säger att det inte finns något utbyte om hur det har gått resultatmässigt på skolan.

I tillsynen framgår att rektorn har beslutat om flera utvecklingsåtgärder som har börjat genomföras på skolan, men att dessa åtgärder inte bygger på en uppföljning och analys av hela skolans kunskapsresultat. Rektorn har i intervju

med Skolinspektionen i november 2017 uppgett att skolan inte arbetar med de mål som satts upp i skolans Måluppfyllelse- och analysrapport från juli 2017, som skrevs av skolans föregående rektor. Enligt nuvarande rektorn fokuserar skolan sitt kvalitetsarbete på att åtgärda de brister som Skolinspektionen konstaterat i beslut den 10 maj 2017. I skriftlig dokumentation från huvudmannen samt i intervjuer med skolans personal och rektor i november 2017 framgår att rektorn bland annat har beslutat om nya rutiner för frånvarohantering, lärarnas och elevhälsans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd samt undervisning i svenska som andraspråk, och att skolan arbetar aktivt med att implementera dessa rutiner. Rektor har även beslutat om att återinföra arbetslagsträffar för lärarna som bland annat används för kollegialt lärande.

Motivering till val av verktyg

Enligt 26 kap 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart och ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Ett föreläggande får, enligt 26 kap 27 § första stycket skollagen, förenas med vite.

Verksamheten vid Aspnässkolan uppfyller inte de krav som ställs i författningarna. Järfälla kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa de konstaterade bristerna.

Skolinspektionen bedömer att bristerna är allvarliga. Skolinspektionen förenar därför föreläggandet med vite. Skolinspektionen har, som framgår ovan, vid sin tillsyn kunnat konstatera allvarliga brister i det systematiska kvalitetsarbetet, både vad avser själva arbetet och dokumentationen. Bristerna innebär bland annat att skolan saknar viktiga verktyg för att analysera elevernas kunskapsresultat på skolövergripande nivå över tid.

Skolinspektionen konstaterar även att det är allvarligt att bristerna förelegat under en längre tid. Brister i det systematiska kvalitetsarbetet har även tidigare påpekats i Skolinspektionens beslut från den 11 februari 2009 (43-2008:215) och i beslut från den 12 april 2012 (dnr 43-2011:4880). I skolinspektionens beslut den 10 maj 2017 konstaterades att bristerna återkommit till skolan. Bristerna kan därmed inte anses vara av tillfällig art.

Avhjälpta brister i verksamheten***Undervisning och lärande******Bedömning av brist***

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Järfälla kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Undervisningen utgår från och omfattar målen i läroplanen och respektive kursplan. (Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 3 Kursplaner)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Järfälla kommun avhjälpt denna brist.

Motivering***Svenska som andraspråk***

Skolinspektionen bedömde i beslut den 10 maj 2017 att inte alla elever som har rätt till undervisning i svenska som andraspråk får sådan undervisning. Det saknades rutiner för bedömning av och beslut om vilka elever som skulle läsa svenska som andraspråk. Skolan hade inte heller säkerställt att undervisningen i svenska som andraspråk utgick från och omfattade målen i ämnets kursplan.

Av tillsynen framgår inte annat än att bristen är avhjälpt. Skolan har skapat rutiner för bedömning av elevers behov av att läsa svenska som andraspråk samt skapat rutiner för beslutsfattande kring vilka elever som ska läsa svenska som andraspråk. Av rutinerna framgår bland annat att skolan har en lärare med ansvar för svenska som andraspråk. I två intervjuer med lärare från låg- och mellanstadiet framkommer att de flesta lärarna anser att det nu finns tydliga rutiner för utredning av om en elev ska läsa svenska som andraspråk eller svenska. Flera lärare bekräftar att de bedömer elevers behov av svenska som andraspråk tillsammans med skolans ansvarige för svenska som andraspråk. I skriftliga kompletterande uppgifter från rektorn i januari 2017 framgår att rektorn delegerat beslutsrätten om vilka elever som ska läsa svenska som andraspråk till läraren i svenska som andraspråk. Rektorn har en lista angående vilka elever som läser svenska som andraspråk.

Tillsynen visar inte heller annat än att skolan följer upp vilka elever som läser svenska som andraspråk. Vid intervju med lärare kommer det fram att frågan om vilka elever som läser svenska som andraspråk har tagits upp på klasskonferens under hösten 2017. Rektorn uppger i en intervju att en

inventering har gjorts av alla elever som läser svenska som andraspråk i samarbete med en biträdande rektor.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Järfälla kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan ger eleven skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 5a § skollagen)
- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)
- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Järfälla kommun avhjälpit denna brist.

Motivering

Extra anpassningar

Skolinspektionen har i beslut den 10 maj 2017 påpekat brister i arbetet med extra anpassningar på skolan. I beslut den 10 maj 2017 konstaterades att arbetet med extra anpassningar såg olika ut hos olika lärare och arbetet hade brister. Det fanns en osäkerhet bland lärarna om vad som är extra anpassningar och vad som är särskilt stöd. Det framkom att alla lärare inte förstått att de bör testa extra anpassningar innan en elev anmäls för utredning av särskilt stöd. Det saknades även rutiner för att följa upp extra anpassningar.

Av intervjuer med rektorn, lärarna och specialpedagogen kommer det fram att skolans ledning och specialpedagogen har genomfört flera åtgärder för att skapa rutiner samt att informera och stötta lärarna i arbetet med extra anpassningar. Vid intervjuerna kommer det bland annat fram att specialpedagogen och en biträdande rektor informerat lärarna om vad som utgör extra anpassningar. Specialpedagogen stöttar lärare både i arbetet med

att ta fram och att genomföra extra anpassningar. Lärarna har bland annat fått en lathund för arbete med extra anpassningar samt en blankett som exemplifierar extra anpassningar och som även används för att dokumentera vilka anpassningar en elev ska få. Klasskonferenser används för att identifiera elevers behov av extra anpassningar och lärare kan även boka möte med elevhälsan för att diskutera enskilda elevers behov. Specialpedagogen uppger att lärarna nu är ganska duktiga på att upptäcka elevernas behov, att lärarna gör allt mer extra anpassningar och att allt fler lärare är skickliga på det. Vid två intervjuer med lärare från skolan bekräftas att lärarna fått information och stöd samt att en övervägande del av dem använder och dokumenterar extra anpassningar. Vid intervjun kommer det även fram att lärarna utvärderar extra anpassningar som längst 6-8 veckor efter att insatserna har satts in. Lärare från ett av skolans arbetslag uppger vid intervju att de använder arbetslagsträffar till att diskutera extra anpassningar.

Skyndsamt utredning av elevers behov av särskilt stöd

Skolinspektionen har i beslut den 10 maj 2017 påpekat brister i arbetet med att skyndsamt anmäla och utreda elevers behov av särskilt stöd. I samma beslut påpekade Skolinspektionen att skolan brast i att samråda med elevhälsan i utredningar om elevers behov av särskilt stöd.

Tillsynen visar inte annat än att bristen är avhjälp. Skolan har infört rutiner för hur lärare ska ta upp elevärenden med rektorn och elevhälsan. I intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan samt rektorn i november 2017 framgår att dessa rutiner i huvudsak har implementerats. Rektorn uppger i en skriftlig komplettering i januari 2018 att samråd med elevhälsan angående elevers behov av särskilt stöd sker vid elevhälsans möten som genomförs varje vecka. I intervjuer med skolans rektor och specialpedagog i november 2017 framkom bland annat att skolan rekryterat en ytterligare specialpedagog från slutet av höstterminen 2017. Skolans ena specialpedagog har i telefonintervju i februari 2018 uppgett att utredning av elevers behov av särskilt stöd nu sker skyndsamt.

Angivande av stödbehov i åtgärdsprogram samt uppföljning och utvärdering av åtgärdsprogram

Skolinspektionen har i beslut den 10 maj 2017 påpekat brister i skolans arbete med att upprätta åtgärdsprogram som anger vilka stödåtgärder som en elev ska ges samt att säkerställa vem som har ansvaret för att följa upp och utvärdera stödåtgärderna och när det ska ske.

Tillsynen visar inte annat än att skolan planerar och genomför uppföljning och utvärdering av särskilt stöd i de fall där beslut om åtgärdsprogram har tagits. Skolinspektionen har vid tillsynsbesök i november 2017 tagit del av fyra beslut

om åtgärdsprogram där det finns uppgift om vilken typ av stöd som ska sättas in, vem som är ansvarig för åtgärden och vilket datum som åtgärden ska följas upp och utvärderas. Ett av dessa beslut avser en uppföljning av ett tidigare beslutat åtgärdsprogram.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Järfälla kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Järfälla kommun avhjälpit denna brist.

Motivering

Elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete

I beslut den 10 maj 2017 konstaterade Skolinspektionen att elevhälsan inte arbetade förebyggande och hälsofrämjande i tillräcklig utsträckning.

Tillsynen visar inte annat än att bristen är avhjälpit. I intervju med elevhälsan i november 2017 uppger en representant för elevhälsan att det förekommer förebyggande och hälsofrämjande frågor på elevhälsans möten. Elevhälsorepresentanterna ger i intervju även flera exempel på hälsofrämjande och förebyggande arbete. Bland annat ges som exempel att skolsköterskan har hälsosamtal med elever och fångar upp hälsofrämjande frågor på gruppnivå och att kuratorn arbetar med skolans likabehandlingsarbete och att specialpedagogen har handlett lärare i hur de kan arbeta med extra anpassningar.

Beslut

2018-02-13
28 (29)
Dnr 43-2016:4393

Skolinspektionen avslutar härmed tillsynen avseende de brister som bedöms som avhjälpna.

På Skolinspektionens vägnar

X Tommy Lagergren

Beslutsfattare
Signerat av: Tommy Lagergren

X Erik Almqvist

Föredragande
Signerat av: Erik Almqvist

Hur man överklagar, se bilaga 1

Bilagor

Bilaga 1: Överklagandehänvisning

Bilaga 1: Överklagandehänvisning

Skolinspektionens beslut om föreläggande med vite får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Överklagandet ställs till Förvaltningsrätten i Stockholm, men ska skickas eller lämnas till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm.

Överklagandet ska ha inkommit till Skolinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om klaganden är en part som företräder det allmänna ska överklagandet dock ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och vilken ändring som önskas. De skäl som finns för ändring bör också anges. Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller dennes ombud.